

ABONAMENTUL.
Pe un an . 85.— Cor.
Pe jumătate an 45.— "
Pe 3 luni . . . 7.— "
Pe o lună . . . 2.40 "
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr. 1/a
—
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

Ajutorarea preoților.

Arad, 24 Noembrie.

Sesiunea viitoare a camerei ungare se va deschide încurând. O sumă de proiecte de legi vor fi supuse discuțiunii parlamentare. Avem datoria să prevenim debaterile asupra unui proiect care în felul cum este constituit astăzi de guvernul ungar nesocotește împrejurările materiale grele între cari se află pătura socială cu cele mai frumoase rosturi în zilele noastre: *tagma preoțească*.

Guvernul ungar voiește să aibă aprobarea camerei pentru a se vota din trezorul public suma de 87 milioane coroane tuturor funcționarilor publici din țară cari sunt plătiți ori primesc un ajutor dela stat. Când a intenționat să constituie un proiect ca acesta guvernul a avut în vedere scumpetea zilelor noastre, traiul înăspriț pe care-l duc slujbașii publici ale căror remunerații sunt aceleași din zilele de pace deși banul astăzi are o valoare de zece ori mai ușoară și alimentele s'au încincit în prețul de piață. Intențiunea guvernului este dintre cele mai bune, venită la timp, și are să treziască vie mulțumire și recunoștință în straturile beneficianților. Sumele se vor împărți în proporție cu situația și nici chiar servitorii cancelariilor administrative nu sunt uitați, ei vor primi câte 200 cor. Învățătorul care are ajutor de stat, va primi, conform proiectului, 400 cor.

Dar nu putem înțelege pentruce printre beneficianții tezaurului public nu figurează preoțimea, de ce intențiunile de ajutorare ignorează această pătură socială, ce considerații au putut să determine guvernul ungar

să nu dea atenție serviciului public și împrejurărilor materiale ale ei.

Preoțimea românească are ajutor de stat, congrua, deci face parte din funcționăria care conform proiectului este îndreptățită să se împărtășiască de ajutorul celor 87 mil. coroane. Când am ajuns la cunoștința acestui proiect întâia oară n'am stat la îndoială cât de puțină și preoțimea va fi retribuită. Și după ce însă am cunoscut detaliile proiectului, n'am putut crede ochilor, n'am putut înțelege de ce ea a fost exclusă dela beneficiare. Deci printre funcționarii publici de toate categoriile numai preoțimea este uitată de guvernul ungar.

Se va fi lăsat guvernul ungar abătut de considerația că preoțimea în majoritate este așezată la sate, unde ravagiile scumpetei nu ating așa de mult ca la oraș? Dar considerația asta cade, căci preoțimea tocmai din cauza vitregității timpului nu-și poate încasa pretențiile, stole nu sunt și birul nu se plătește.

Se poate susținea casa preotului de sat cu mai multă înlesnire, decât a funcționarului de oraș? Iarăș este o nedreptate. Preotul își trimite copiii la oraș cu cheltuieli grele, pe când funcționarul de oraș și-i crește cu mare ușurință. O considerație ca aceasta iarăș cade.

Este preotul un econom get-beget, ce-și poate satisface toate necesitățile materiale cu lucrul câmpului? Dar sesiunile parohiale sunt date aproape toate în arândă, căci lipsesc în sate brațele muncitorești cari i-ar sta la îndemână. Pe de altă parte înșiși arendașii sunt intrați sub arme, pământurile stau nelucrate, nearate, nesămănite și preoții sunt scurtați mai mult decât altedați, chiar în ve-

niturile lucrului de câmp. Preotul are numeroase alte sarcini decât ca să aibă timp în a se improviza de econom și nu asta este chemarea lui. Deci nici o astfel de considerație nu stă.

Nu putem, prin urmare, să înțelegem de ce intențiunile guvernului ungar de ajutorare a slujbașilor publici, au trecut *peste* preoțime. Dacă sunt îndreptățiti la remunerare slujbașii publici în urma serviciilor prestate în timpul războiului și în urma grelelor împrejurări materiale, preoții sunt printre cei dintâi în țară. Misiunea lor de astăzi este deosebit de grea, pentru că ei sunt chemați să mențină intact moralul neamurilor din țară, împotriva năpastelor războiului. Ei mângăie și întăresc pe desperați, alină dureri, susțin încrederea, statornicesc liniștea, pacea pretutindeni. La ușile lor bat întâii nenorociți, întâiele inimii cernite pe urma celor căzuți în războiu, întâii rămași pe drumuri din cel sat.

Ei, vrednicii slujitori ai altarelor, și mângăietorii jertfelor războiului, aleasa oaste ce luptă cu devotament contra nenorocirilor și revoltelor sufletești față de soartă, ei merită în primul loc ocrotirea statului, beneficiarea trezorerului public.

Atragem deci atențiunea guvernului ungar să modifice intențiunile proiectului din chestiune, sau mai bine zis să le *înmulțiască*, luând în considerare și preoțimea. Noi înțelegem rosturile superioare ale preoțimei în vremuri de aceste de răsturnare generală și nu ne putem sustrage dela îndatorirea morală de ale evidenția și a avea toată solicițudinea față de preoțimea românească. Scriind șirele aceste ne facem o datorie publi-

Inceput de iarnă.

Din cel fund de mlazănoapte
S'a pornit turbatul vânt:
Ulmii dau semne prin șoapte...
...Vine iarna pe pământ!

Plopu tremură... de frică,
Blata-l frunză cade jos —
Iar din codrii se ridică
Vuet trist și dureros!...

La acest vuet, drumarul
Și el pare îngrijit...
...Tot așa și păcurarul,
Dar săracul năcăjit?...

Mai slăbind vântul să bată,
Norii prind se răscolesc...
Și se țes și peste-olaltă
Se tot strâng se ngrămădesc...

Și se cern... lăsând să cadă
Câte-un fulg ușor, ș'apoi,
Ne pomenim cu zăpadă,
Și cu iarna pe la noi!

Și ce iarnă se mai face,
Dar și ce frig, să te ții!
Și vedeți așa le place
La ștregarii de copii...

Da, le place, se 'nțelege,
Iarna la cei bogătoii!
Dar să vorbim după lege:
Ce fac cei săraci și goi?!

Că săracul chiar și vara
E flămând de multe ori,
Și flămând se culcă seara
Și flămând se scoală 'n zorii!

Ei, dar iarna ce ști face
Când n'are 'n spate coșoc,
Și n'are nici o pogace,
Și n'are lemne de foc?!

Oameni bunii! Când iarna vine,
Cei cu stare dintre voi,
Faceți și la săraci bine
Și-l mai scăpați de nevoii!

Că scris este și se știe:
Fapta bună pe pământ
Va zimbii! Și pe vecie
Va fi scrisă 'n cerul sfânt!

Urvîșul-de-Beius, 1915.

ISAILA MARELE.

Românii din Tarigrad.

Mahalaua românească din Tarigrad.

Între mahalaua Fanarului, acolo unde locuiește patriarhul noii Rome și mahalaua turcească *Eiub*, în care se află cimitirul cel sfânt al Osmanliilor, se întinde o altă mahalala care, în vremile cele vechi, se numea mahalaua *Vlahurilor*, iar mai în urmă mahalaua *Bogdan-Serai* și acum Turcii îi spun *Olakjilar*.

Acestei mahalale îi vine numele după toate probabilitățile dela locuitorii *Vlahi* sau Români cari o locuiau pe atunci. Acești *Vlahi* sunt cei de cari ne pomenesc cronicarii bizantini ce îndestulau oștirile vasiliev-ilor greci.

Ana Comninos în „Alexiados” cartea a VIII-a ne spune că împăratul Alexis însărcinase pe Cesarul Nikifor ca să strângă câți mai mulți ostași va putea, nu din veterani, ci din oameni cari n'au văzut războiu, deslușind cu amănuntul și felul oamenilor, din care să facă aceste alegeri de recruți, adică Bulgari și tineri obișnuiți cu viața păstorească, cari n'au așezăminte hotărâte, ci umblau rătăcind din loc în loc și pe cari în limba obicinuită a vremii de atunci îi numeau *Vlahi*.

Acești *Vlahi* ajunseră mai târziu un lucru

cistică și sperăm să aibă răsunetul cuvenit importanței lucrului.

Firește, nu trebuie să ne oprim aci. Co-rul nostru episcopal și deputații noștri își vor ști face datoria prevenind guvernul ungar să facă schimbarea înainte de a supune proiectul desbaterii parlamentare, în sesiunea de care ne despart abia câteva zile, ori ajuns odată pe biroul camerei făcându-i critica ce se impune.

Preoții români prestează serviciile cele mai frumoase de slujbași publici, ei merită recunoștința statului și guvernul ungar nu poate profesa exclusivismul față de ei, când este vorba ca slujbașii publici din țară să beneficieze de trezorerul statului.

Trei dascăli.

Câteva cuvinte în memoria lor.

Intr'un timp, când prin sforțări supraumane ne ridicasem deasupra șicanărilor răuvoitoare și prin muncă stăruitoare în condiții materiale nefavorabile ne-am format falanga aceea puternică de învățători luminați, gata a susține comparația cu învățătorimea oricărei națiuni, la care priveau cu mândrie după umilirea de veacuri, pe pagina glorioasă scrisă în istoria războiului cu sângele și viața celor mai vrednici fii ai neamului nostru, întâlnim și trei nume necunoscute în lumea largă, alor trei dascăli români „morți pentru patrie” Aurel Lucaci, Ioan Pecea și Iosif Bleahu.

Dintre cei mai buni ai tagmei lor trei au dat tributul datorinței de sânge și viață înălțând gloria neamului românesc și sporind cu câțiva picuri marea de lacrimi ce am vărsat-o.

Vestea morții lor n'a putut porni până de lacrimi din inimile împetrite — am plâns prea mult după cei mai buni și de valoare, ca să ne poată emoționa pierderea celor mai mici — pierderea ce o îndură neamul și cultura românească pe urma lor, însă ne umple inima de durere. Căci pe urma lor trei școale românești susținute cu sudori de sânge, în vremurile grele ce le trăim, rămân văduvite, în cari nu va răsună curând glasul de apostol al luminei în întunerecul satelor, prăbușit în mijlocul celor ce-l încunjurau cu dragoste în satele lor și cu dragoste pe câmpul de bătae.

O generație ori poate mai multe, vor rămâne în întunec, necunoscând mângăierea și înăl-

țarea sufletească ce se desprinde din rostul slovelor mărunte, căci știe Dumnezeu, căți nu se odihnesc și se vor odihni în mormântul comun al eroilor glorioși, cari au făcut memorabile învingerile strălucite dela Ivangorod, Belgrad, Goriza etc. Dintre aceia, cari fără diurne grase, fără sinecuri, apăsați de disprețul și nepăsarea multora lucrau cu zor la deșteptarea și luminaarea satelor, temelia fericirii noastre viitoare — și când vor ajunge opaițele stinse să devină iarăși izvoare de lumină.

Ieșiți abia la suprafață, din negura și mizeria de veacuri, ce ne caracterizează trecutul, fără să ne putem forma o succrescență abundentă de bărbați culti, cari să întregescă rândurile rare, moartea învățătorului de cele mai multe ori înseamnă și închiderea școalei, ori în cazul cel mai bun stagnarea învățământului primar vre-o câțiva ani și astfel, pe lângă tot optimismul, o reîntorcere la analfabetismul deceniilor trecute.

Câtă muncă prodigioasă nu s'a depus, câtă energie acumulată nu s'a manifestat în timpurile din urmă pentru delăturarea acestui neajuns, care ne-a ținut departe de bunurile realizate de progresul culturii generale și acum în mijlocul celor mai legitime speranțe fantasma întunerecului ne amenință iarăși, punând la încercare puterea de viață a neamului nostru.

Dar nu vom descuraja, căci uraganul îngrozitor ne poate zecima rândurile, ne poate împuțina numeric, dar nu ne poate înfrânge. Și dacă ne-a fost ursit ca prin jertfa celor mai buni să ne răscumpărăm dreptul la viață, cultul eroilor va fi izvor de energie și însuflețire și din mormintele glorioase ale dascălilor noștri va răsări lumina poporului românesc.

P. Feneșan.

Tragedia din Indii.

Manifestul naționalistilor indieni.

O senzație extraordinară a produs prin toate straturile sociale, răspândirea în sute de mii de exemplare a broșurei „India's loyalty to England”, publicată de către partidul național indian și dedicată „memoriei soldaților indieni cari, luați din India cu forța, au trebuit să fie masacrați pentru scopurile egoiste ale Angliei”.

În rezumat, acel manifest conține următoarele:

„Asertiunea engleză după care, participarea soldaților indieni la războiul european ar fi o probă de sentimentele loialității poporului indian, este absolut falsă.

moasă din Tarigrad. Avea o mulțime de clădiri mădure din cari și azi se văd unele rămășițe, precum Tekfur-Serai (Evdomon-ul Grecilor), biserici nespuse de bogate, azi toate înlocuite prin glamii, și, stătea, prin bogăția clădirilor sale, pe aceeaș treaptă cu mahalaua împărătească a Sfintei Sofii.

După ce Turcii luară cetatea Tarigradului și cuprinseseră întreaga Dunăre, supuseră și Țările Românești, Moldova și Țara Românească puterii lor. Voevozii români și-au avut atunci în Tarigrad solii sau trimișii lor care se numeau Capukehaia. Capukehaia locuia în mahalaua Vlahernilor în conacul numit Bogdan-Serai.

Cine este întemeietorul acestui conac și când a fost clădit el în Tarigrad?

Dacă am pune temei pe tradițiile române și pe cele spuse de N. Bălcescu în Mag. Istoric pentru Dacia vol. I., întemeietorul acestui conac ar fi logofătul moldovean Ioan Tăutu.

Acest tăut era un om de un caracter original, și de o mare capacitate, ne spune Bălcescu. Politic îndemânat, cunoscând prea bine limba grecească, latinescă și poloneză el dobândi încrederea lui Ștefan cel Mare, Domnul Moldovei, care îi dăde logofetia mare, ministerul cel mai însemnat al țării, și îl întrebuiță în multe solii.

Este adevărat, Indienii luptă sub cutele drapelului englez și că o bună parte dintre dâșii s'au înrolat ca voluntari. Inșă, aceștia, sunt oameni pe cari numai mizeria i-a forțat să se înroleze, după cum pe alții i-a determinat la acest pas dorul de aventuri.

În realitate un mare număr de Indieni au fost îmbrăcați, fără a avea nici cea mai elementară noțiune încotro sunt duși. Mulți și-au închipuit că sunt numai transportați din portul lor într'altul tot din țara lor. Alții credeau că pornesc spre Africa... Cei câțiva rajahi ce ajută bănește pe Englezi sau și în alt mod, lucrează fără cel mai mic sentiment de independență politică și nu fac decât să se supună ordinelor stăpânilor lor.

De altfel, acești prinți reduși la neputință de către Englezi, nu reprezintă nici decum întreg poporul indian.

Marea masă a poporului se roagă zilnic în rugăciunile ei, ca dominațiunea engleză sub care se înăbușe să ia un sfârșit cât de grabnic.

Puterea engleză în Indii este fondată pe minciună și trădare și nu e menținută decât prin forța brută.

Indienii n'au scăpat nici o ocazie spre a-și arăta fie individual fie colectiv, aversiunea lor pentru dominațiunea engleză.

Mișcarea naționalistă care vizează libertatea Indiei este calificată în Anglia drept „anarhism”. Patriotii indieni au fost persecutați, condamnați la închisoare grea, executați și poporul terorizat prin felurite legi excepționale.

Or, tocmai din cauza acestei opresiuni mișcarea revoluționară câștigă zilnic teren.

Mișcarea naționalistă deschide o nouă eră în capitolul analelor Indiilor.

Hipnoza sub care au fost ținute Indieni a luat sfârșit și ei au ajuns la conștiința clară că numai independența țării lor va pune capăt tuturor relelor de cari sufăr.

Englezii își dau prea bine seama că situația lor a început o deveni cam subredă în Indii, și sunt prompti în a-și apăra interesele lor egoiste cu forța brutală și cu legi excepționale.

Enumerând apoi toate promisiunile făcute și nesocotite de Englezi, broșura scoate în evidență că politica engleză în Indii se bazează pe minciună și că Indieni, odată războiul terminat, sunt gata să înfrunte și să provoace eventualitățile cele mai surprinzătoare”.

Iată în fine un caz când urechea Englezului aude și un adevăr, și încă un adevăr, crud. Chestiunea Indiilor e pentru Anglia sabia lui Damocles, și Englezul de teama de a nu-i grăbi căderea ascultă, tace, ocolește chestiunea, încercând a-și face iluzii prin negarea tacită

trebuințelor pentru ostirea bizantină. Stoluri întregi erau alcătuite numai de Vlăhi și purtarea lor în războaie a fost din cele mai vrednice. Mai mult chiar. Putem crede că stolul Vlahilor a fost și garda împărătească a vasilevsilor bizantini, căci tot în mahalaua Vlahernilor erau pe acele vremi și palatele împărătești Evdomon și Vlaherna... În acest din urmă palat au locuit împărații bizantini până la luarea Tarigradului de către Turci.

Acest palat, dacă ar fi să punem temei pe cele spuse de către Dr. J. Mordtman, a ființat lângă grania de azi numită Aivar Etendi și a fost împrejmuit cu ziduri mari. Din aceste ziduri se văd azi numai două turnuri dintre care unul e numit furmul lui Isac Anghel.

Mahalaua Vlahernilor începea dela Poarta Egri până la Poarta Adrianopolei azi Edirne Kapu.

Mahalaua avea și ea poarta ei, azi este zidită, și, pe care Hamer o numește Poarta Girolima, iar Dr. J. Mordtman spune că ea s'a numit în vremuri vechi Poarta Blachernarum.

Prin această poartă a ieșit vasilevs-ul Constantin Porfironăscutul. Roman Lecapinos, Hristofor, Ștefan și Constantin fiii lui Roman, cu toți marii sfetnici ducându-se întru întâmpinarea lui Simeon, conducătorul Bulgarilor, care venea la Bizanțiu să oară pace.

Mahalaua Vlahernilor a fost cea mai fru-

La anul 1504 murind marele Ștefan Voevod, viteazul vitejilor, vine pe scaunul Moldovei, fiul său, Bogdan Voevod. Acesta după povățuirea ce-i dedese tatăl său trimise pe Logofătul Tăut cu un plocon de zece pungi de bani și însoțit de o ceată de pedestrime, ca să meargă la sultanul Turcilor să-i închine Moldova.

Se zice că intrând tăut în sala marelui vizir, își trase cismele și le dăte slugii sale poruncindu-i să le ție în sală înaintea lui: de care lucru mirându-se vizirul îl întrebă: nu cumva îi e teamă să nu i le fure cineva.

— Nu știu, răspuse el, dar mi se pare că cu niște oameni cari vor să aibă tot, trebuie să păstrăm tot ce putem.

— N'ai să te temi de nimic, îi răspuse vizirul, noi acum suntem prieteni iar nu vrăjmași.

— Doresc, zise tăut, ca această prietenie să păstreze capul ca și picioarele.

După aceea vizirul puindu-l să șază pe o sofa lângă dâșul i-a adus după obicei cafea.

El necunoscând încă acea băutură a turnat-o de odată pe gât strigând:

— Să trăiască împăratul și vizirul.

În urmă se înfățișă înaintea sultanului și îi spuse că vine din partea Domnului său să închine Moldova.

Sultanul se bucura mult văzând că Moldovenii vin singuri să se plece puterii sale. El

a crudului adevăr, negare, care — explicabilă printr'un proces de abolire a voinții — are darul de a-i ține legănați în speranțele și visurile lor de dominație mondială.

Cine cunoaște pe Indieni mai de aproape, cine le-a apreciat caracterul serios, sobru, cum-pătat și energic — de energie la muncă ce

rar își găsește echivalentul printre Europeni, — acela știe ce înseamnă a elabora și răspândi în casa stăpânului un manifest ca cel comunicat rezumtiv mai sus.

Dreptul învinge forța, și de acest adevăr se vor convinge Englezii desigur în curând.

Prologul a început!...

Apropierea momentului acțiunii României! Ultimatumul Rusiei?

Impătrita-înțelegere cere lăsarea liberă a trecerii trupelor rusești prin România. — Puterile centrale solicită României, continuarea neutralității sale. — Acord între guvern și partidul conservator de sub șefia dlui Marghiloman. — Rechiziții de animale și vehicule în întreaga țară. — Când se va ține Consiliul de Coroană? — Parlamentul este convocat pe 28 Noemvrie. — O declarație a deputatului guvernamental d. C. Iarca.

Arad, 24 Noemvrie 1915.

Ziarul „Dreptatea” din București are următorul articol senzațional în numărul său de Sâmbătă, 7/20 Noemvrie:

Ultimele evenimente din Balcani par a se repercuta serios asupra politicii externe a României. Desigur, nu s'ar putea da prea multe amănunte în această privință, ceea ce este sigur, însă, este faptul că cercurile diplomatice ale ambelor grupe de puteri beligerante, au început să vorbească în mod serios de apropierea momentului acțiunii României.

În cercurile diplomatice ale Înțelegerii bunăoară, se spune că România nu va mai putea să reziste în neutralitate, fiindcă imediat ce planul atacării Bulgariei de către Rusia va deveni realitate, ea va trebui neapărat să-și precizeze atitudinea.

Impătrita înțelegere este hotărâtă să procedeze cu România mult mai energic decât cum a procedat cu Bulgaria și Grecia. Rusia, imediat ce va termina concentrarea ei în sudul Basarabiei, va adresa României un ultimatum, în termeni cât se poate de concisi, în care, după ce va anunța necesitatea trecerii trupelor sale destinate atacării Bulgariei prin Dobrogea, va cere guvernului să se pronunțe în mod favorabil la această cerere.

Celelalte puteri ale Impătritei se vor asocia și ele la acest ultimatum al Rusiei.

primi înțelegerea și dete solului un act să-l ducă Domnului Moldovei.

În acest act se cuprindea: că Moldovenii supuindu-se de bună voia lor împărăției otomane, voința sultanului e ca bisericile și religia lor să fie nevătămată; țara să se administreze după legile sale; Domnul să nu fie dator la alta decât numai să trimită în toți anii Inaltei Porți 4000 galbeni, 40 iepe și 24 șoimi; și acestea sub titlul de dar (peșches).

Această diplomă s'a păstrat în arhiva Moldovei până la anul 1860, când fiind în Iași regele Poloniei Ioan Sobieski a scos-o și a ars-o în piață, adresând poporului strâns aceste cuvinte:

— Priviți cum regele Poloniei vă mântuiește de jugul turcesc!

Tradițiunea, de unde a luat Bălcescu aceste amănunte, nu se împacă deloc cu isvoarele istorice.

Aceste isvoare răstoarnă cu totul cele spuse de cronicile românești și spun lămurit cum au decurs lucrurile. Isviarele aceste le vom arăta în studiul nostru viitor când vom urma cu descrierea palatului Bogdan-Serai.

D. Caselli.

În cercurile diplomatice în legătură cu puterile centrale, unde acest plan al Rusiei este cunoscut de mai bine de o lună, se declară că noua campanie a Înțelegerii contra Bulgariei va fi iarăș un bluff, la fel cu celelalte de până acum.

În primul rând — spun aceste cercuri — România nu va admite cererea Rusiei, și puterile împătritei înțelegerii sunt sigure de pe acum că dacă România refuză trecerea Rușilor pe teritoriul ei, trecerea nu se va mai face.

Dar chiar dacă România ar primi propunerea Rusiei, — ne spunea diplomatul — planul împătritei-înțelegerii tot ar eșua. După unirea care s'a făcut și în vederea înaintării armatelor germane spre Constantinopol, s'au luat toate măsurile necesare pentru ca o expediție a Rusiei în Bulgaria să nu aibe nici un succes. Trupe germane și muniții suficiente au asigurat teritoriului bulgar apărarea contra Rușilor, ori în ce punct ar îndrepta aceștia atacul lor, dar — a continuat diplomatul în chestiune — România nu va lăsa trecerea trupelor rusești pe teritoriul ei, căci România nu este Grecia.

De cele 6—7 sute de mii de balonete românești s'a ținut seamă mereu dela începutul războiului european și până acum și de ele va trebui să țină neapărat seamă și Rusia.

În România va fi evident un moment de criză externă, ea va trece însă repede, pentru că ceasul României va sosi ceva mai târziu.

Noul ziar „Libertatea”, organul dlui N. Fleva scrie în numărul său dela 7/20 Noemvrie:

„În urma consfăturii avute cu parlamentarii membri ai majorității, guvernul se găsește azi consolidat. E aceasta o realitate pe care o înregistrăm așa cum se prezintă, fără să facem nici decum operă de sprijinire a actualului guvern.

Din contactul pe care l-a avut cu deputații și senatorii liberali, d. Brătianu s'a ales cu două mari avantagii:

a) *Parlamentarii liberali au declarat și au dovedit că aprobă punctul de vedere al prim-ministrului, dându-i prin aceasta descărcare de tot ce a făcut până azi, în numele lor, și asigurându-l și de viitorul lor concurs;*

b) *A înlăturat în mod cert și definitiv curente meșteșugit produse și sovăieli cari s'au produs sau s'or fi putut produce în rândul membrilor partidului liberal.*

Ca o completare necesară, în timp ce d. Brătianu ținea la d-sa consfăturile cu parlamentarii, în vederea înlăturării unei greșite înțelegeri a situațiunii, d-sa întreprindea, paralel, o acțiune menită să-i lase mâinile complet libere.

Judecata serioasă și justa apreciere a unor fapte evidente pentru orice om de bună credință duce la convingerea că prudenta și aștep-

tarea sunt azi singura datorie și singura posibilitate.

În linii generale, partidul conservator — înțelegem prin aceasta gruparea de sub șefia dlui Al. Marghiloman — pare că împărtășește acelaș punct de vedere.

Această concordanță de judecată a făcut ca d. Brătianu să caute să stabilească un punct de înțelegere efectiv între d-sa și partidul conservator.

După câteva scurte întrevederi între frunțașii celor două partide, o înțelegere s'a stabilit, în principiu.

Următor acestei înțelegeri, în cameră și senat parlamentarii conservatori se vor ține departe de atitudinea colegilor lor sprijinitori ai ideilor dlui Filipescu și Take Ionescu.

Printr'o ținută rezervată și calmă, ei nu vor face greutăți guvernului, neînțelegând însă prin aceasta să renunțe la libertatea de manifestare, atunci când trebuinți reale o vor cere”.

În privința rechizițiilor în întreaga țară ministerul de interne a lansat următorul ordin:

— În intervalul dela 10—20 Noemvrie v. 1915, comisiunile de inspectarea și clasarea rechizițiilor vor lucra la reședințele administrațiilor de plăși (polițiilor sau inspectoratelor de poliție) din întreaga țară la repartitia nominală a rechizițiilor pe comune și la întocmirea ordinelor de rechiziție.

Decarece unii dintre proprietarii animalelor și obiectelor supuse rechizițiilor au fost în imposibilitate să se prezinte comisiunilor de clasare, în zilele când acestea au lucrat la primării și circumscripții polițienesti în timpul dela 1—20 Octomvrie, ministerul de interne aduce la cunoștința tuturor proprietarilor aflați în această situație, că se vor putea prezenta, cu animalele și vehiculele supuse rechizițiunii în timpul dela 10—20 Noemvrie 1915, comisiunilor de clasare și inspectare, cari, după cum am arătat mai sus, vor lucra la reședințele administrațiilor de plăși (polițiilor sau inspectoratelor de poliție).

„Seara” publică următorul articol:

Ziarele din Viena au publicat o informațiune, primită din București, după care deschiderea parlamentului român va fi precedată de un consiliu de coroană, la care vor lua parte pe lângă membrii cabinetului și dnii P. P. Carp, Th. Rosetti, Titu Maiorescu, Al. Marghiloman, N. Filipescu și Take Ionescu.

„Adevărul”, reproducând această știre, o însoțește cu o observație în care zice că în cercurile politice din București, nu se știe nimic despre convocarea unui asemenea consiliu de Coroană.

Este la înțelegerea oricui că ziarele din Viena n'au inventat această știre anodină pentru dănele, și este sigur că ea le-a fost trimisă din București de vre-un corespondent al lor. Corespondentul, însă, dacă s'a grăbit să o trimită ziarelor la care e acreditat, a trebuit să o culegă din cercuri, ce nu pot fi decât politice, și-și dau seamă de importanța unui asemenea consiliu. Fără foc nu lasă fum; și dacă nu s'ar fi vorbit în cercurile politice de un consiliu de Coroană, știrea nu ajungea la gazetele din Viena.

De altfel un consiliu de Coroană se impune suveranului nostru, pentru cazul când ar trebui să părăsim expectativa armată, fie pentru a intra în acțiune, fie pentru a decide neutralitatea definitivă — fiindcă tot printr'un consiliu de Coroană s'a decis atitudinea, pe care țara o are de mai bine de 15 luni.

Necesitatea unui asemenea consiliu fiind evidentă, nu înțelegem o desmintire dată în mod absolut.

Se poate, ca informația să conțină o eroare de dată, în sensul că ar cuprinde o dată, pe când încă nu se poate vorbi de data ținerii consiliului. Aceasta însă nu înseamnă, că un consiliu de Coroană nu se va ține.

Este foarte adevărat că consiliul de Coroană nu este o instituțiune creată prin vre-un articol din Constituțiune. Dar cel care cunosc spiritul pactului nostru fundamental și știu ce mari puteri dă el Coroanei tocmai în materie de război, acela înțeleg, că consiliul de Coroană, creiat de regele Carol, e o consiliune făcută de Coroană opiniei publice luminate a țării, frunțașilor distinși în lumina și patriotismul cărora suveranul are încredere.

In adevăr, constituțiunea noastră n'are nici un articol, care să prevadă pentru parlament dreptul de a declara război sau a încheia pacea. Ar fi fost chiar curios, ca o constituțiune să dea unei majorități — care nu poate altfel decât toate majoritățile — dreptul de a declara război sau de a încheia pacea. Acest drept aparține națiunii întregi, nu unei simple majorități; deci reprezentantului executor, *pater patratu*s al națiunii, care este suveranul adică reprezintă suveranitatea. De aceea în constituțiunea noastră nu este prevăzut, cine are dreptul să declare război și să încheie pacea. Tăcerea ei este elocventă în această privință. Cum însă după principiul fundamental al constituțiunii noastre regele nu este autocrat și trebuie în toate să se sfătuiască cu fruntașii țării, iar pentru executarea deciziunilor sunt răspunzători miniștrii, regele Carol s'a decis să cheme pe fruntașii țării cei mai experimentați, cei mai patrioți, cei mai inteligenți, ca să se constătulească cu dânsii, să la cu toții o hotărâre, pe care guvernul, sub a sa răspundere o va executa.

In consiliul de Coroană, nu este și nu poate fi vorba de majoritate și de minoritate, de numărarea de voturi, ci de păreri și de persoanele cari formează părerile. Totuș o părere sau două izolate nu contează. Așa s'a făcut, că deși regele Carol și d. P. P. Carp, au fost pentru intrarea în acțiune a României alături de puterile centrale, însuș guvernul și d. P. P. Carp s'au raliat la expectativa armată, pe considerentul, că acesta era sentimentul țării.

Dacă deci acum împrejurările din afară ar face necesară schimbarea atitudinii de până acum a țării, lucru despre care numai guvernul își poate da exact seama, un consiliu de Coroană s'ar impune negreșit. Acolo se va expune situațiunea în toate amănuntele ei, fruntașii vor dezbate și vor emite o părere, care va reflecta sentimentul publicului luminat.

De aceea nu trebuie să se desmintă ținerea unui consiliu de Coroană; din contra un asemenea consiliu trebuie cerut, ori câte-ori situația externă se modifică, și țara poate avea motiv de aprehensiune pentru interesele sau idealurile sale, ce au a se tranșa prin război.

Noi nu vedem, e adevărat, nici o legătură între deschiderea Corpurilor legiuitoare și consiliul de Coroană. De aceea credem știrea de prematură.

Se poate însă, ca noi să nu fim bine informați asupra evenimentelor din afară și ca situațiunea să se fi schimbat în așa fel, încât o decisiune viabilă să devină necesară. Nici puterile centrale și nici puterile înțelegerii nu ne inspiră vre-o grijă. Pe noi ne neliniștesc tributațiunile vecinului bulgar, care după ce, grație toleranței noastre, a intrat în Serbia, își întoarce privirile spre Cadrilater, făcând ochi dulci Rusiei, deși stă la braț cu Ungurii. De aci poate să ne vină o surprindere neplăcută, care să ne silească să mobilizăm.

De aceea noi așteptăm pe curând un consiliu de Coroană. Guvernul care veghează, va supune de sigur la timp suveranului chestiunea și consiliul de Coroană se va ține.

Un decret regal apărut în Monitorul oficial ordonează întrunirea parlamentului pe ziua de Duminecă, 28 Noembrie n. a. c.

Deoarece unele ziare din București au dat versiuni greșite asupra unui discurs ce l-a ținut deputatul liberal d. C. Iarca în consfătuirea parlamentarilor cu primul-ministru d. Brătianu, — d. C. Iarca publică acum în „Viitorul” textul autentic al declarațiilor sale:

— Noi avem revendicări de făcut și dela dreapta și dela stânga. Unul om de stat nu-i este permis să ia în considerațiune numai sentimentele multimii, ci să fie seamă de posibilitățile momentului și deci să ia ce poate, iar noi îl vom urma, fie că va merge la dreapta, fie la stânga”.

Hotărârile conferinței de pace dela Zimmerwald.

Arad, 24 Noembrie.

In mica localitate Zimmerwald din Helvetia a avut loc o conferință a uniunii socialiste *Internationale*, la care au luat parte reprezentanții din toate statele. Hotărârile luate de această conferință a provocat mari tulburări în uniunea socialistă. Organizațiile de partid socialiste din statele beligerante au protestat împotriva hotărârilor luate în Zimmerwald declarând că la această conferință ele n'au fost reprezentate prin delegați legitimi. Socialiștii din celelalte state au întimplat și acceptat însă, cu multă bucurie hotărârile conferinței din Zimmerwald.

Organul partidului socialist francez „*L'Humanité*” se ocupă într'un articol intitulat: „*Ni la mort de l'Internationale, ni la paix de Zimmerwald*”. (Nici moartea *Internationalei*, nici pacea dela Zimmerwald) și scrie că socialdemocrația franceză va respinge totdeauna hotărâri ca cele luate la conferința din Zimmerwald.

„Dacă republica franceză — scrie organul socialist — e convinsă de dreptatea sa privitor la trecutul ei, dacă ea vrea să reziste până la sfârșit, nu are motive de căință. Redactorii manifestului dela Zimmerwald au colecționat toate erorile comise dela începutul războiului de socialiștii țărilor beligerante. Fără îndoială că năpastele războiului, pe care le înșiră manifestul sunt prea adevărate, dar nime nu se gândește ca acest complex al suferințelor omenesci să-l reducă, a căror victime sunt ei, și fiecare e de părere, că e necesar a i se pune zăgaz cât mai curând torentului.

In prima propoziție a manifestului din Zimmerwald se pune întrebarea: „Cine e nemijlocit responsabil pentru război...” Cum s'ar putea stabili obligamente atât pentru o parte cât și pentru cealaltă, câtă vreme nu s'a dat răspuns la această întrebare. Cauzele nemijlocite ale războiului, scrie „*L'Humanité*” nu sunt încă cunoscute și așa nici nu se poate vorbi de obligamente reciproce.

Tot așa de puțin putem pierde din vedere intențiunea redactorilor manifestului din Zimmerwald, când înșiră Belgia, Polonia, țările balcanice ruinate de Germani și Armenia jefuită de Turci, precum și pildele îngrozitoare ale anexiunii.

Paralela, care o trage manifestul, e răsturnată de puterea suverană a faptelor. Așa de ex. pasajul manifestului care se începe cu propoziția îndrăzneată: „Capitaliștii tuturor țărilor recunosc că războiul servește patria, democrația, apărarea libertății popoarelor”. In Germania — scrie „*L'Humanité*” — nu poate avea valoare această constatare nici din partea capitaliștilor nici din partea socialiștilor. In Germania nu există adevărată democrație și aceasta e, în legătură cu marile evenimente economice, cea mai probabilă cauză a războiului.

Privitor la răspunderea ce o are socialdemocrația germană pentru război organul socialdemocrațiilor francezi scrie: Socialdemocrația germană punându-se în serviciul pangermanismului a făcut cele mai mari greșeli. De sigur că nu dela ea a atârnat, cum scrie și „*Le Temps*” și alte ziare, că *Internationale* n'a fost nimicită, iar grozăviile, cari s'au deslănțuit asupra popoarelor, fără îndoială au dat nou avânt organizațiunii muncitorimei. Socialdemocrația s'a zdrobit însă pe sine însăș când nerecunoscându-și răspunderea mare ce o are față de imperiul german, a lăsat-o pe Germania să năvălească spre perirea-i proprie.

Singur Liebknecht a recunoscut acest lucru și mai târziu și alții, în număr mic, ca Bernstein, Haase, Kautzky. Ei au luat hotărâre pentru o opoziție potrivită, care a devenit baza socialdemocrației. In Germania lipsește deplin tradițiunea democratică și revoluționară. Socialiștii germani nu se gândesc să reintărească lanțurile sfărmate în 1848. Evenimentele ne dau însă o tristă învățătură, iar jocul hegemoniei imperialiste poate mânia poporul german într'o situație periculoasă.

Ce putem aștepta?

In așteptările noastre nu putem accepta și peirea *Internationalei*, dar nedorind nici ca să înfrângem fără nici o cruțare încercările hegemonice, nu putem accepta pacea dela Zimmerwald.

La faimoasa conferință din Zimmerwald, delegații germani și francezi au redactat un manifest comun, care după „*L'Humanité*” are următorul text:

Protestăm cu toată energia împotriva violării silnice a neutralității belgiene, care stă sub scutul convențiilor internaționale încheiate între statele beligerante. Pretindem și nu vom înceta să stăruiem pentru această

pretențiune a noastră, ca integritatea și neatârarea Belgiei să fie restabilită.

Declarăm că dorim sfârșitul acestui război prin o pace cât mai curând încheiată, care să nu violeze interesele nici unui popor, nici unei națiuni. Nu vom aproba nici când, ca guvernele noastre să încheie înțelegeri, cari comportă în sine sâmbănta unui nou război. In țările noastre vom lucra în interesul unei păci, care va creia bunăînțelegere între popoare și dă fiecărui popor posibilitatea prieteniei dănuitoare.

Pacea aceasta nu e posibilă, dacă se eliminază fiecare principiu, respectarea drepturilor și libertatea popoarelor. Iar deoarece orice cucerire e sinonimă cu anexiunea, declarăm că „nu vom tolera anexiune nici pe față, nici tainută”.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele comunicate oficiale:

Budapesta, 23 Noembrie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: Evenimente de importanță nu sunt.

Pe frontul italian: Luptele vehemente dela capul podului Goriței și de pe marginea litoralului Doberlo, se continuă. Mai multe atacuri dușmane date cu forțe preponderante contra Podgorei, le-am respins sângeros. La Plava și Ostavia trupele noastre deasemenea au respins toate asalturile. De multe ori luptele n'au contat nici noaptea. Bombardarea din 18 până la 24 Noembrie a orașului Gorița a făcut pagube dezastruoase atât în oameni cât și imobile. 20 indivizi civili au murit, 30 sunt grav răniți 46 edificii sunt ruinate cu desăvârșire, 850 deteriorate mai mult ori mai puțin grav. Eri Italianii au aruncat din nou asupra orașului 100 de bombe grele. Pe litoralul Doberdo pentru un scurt interval dușmanul a respins linia noastră dela muntele San Michel la marginea vestică a muntelui San Martino, dar un atac de noapte al trupelor noastre și cele caritene au reocupat toate pozițiile noastre. La ost de Selz, în mai multe atacuri, Italianii au asaltat regimentul de infanterie din Stiria Nr. 47 care poartă numele contelui Beck. Acest regiment însă și-a apărât cu eroism toate pozițiile luptând în cele din urmă cu asalt apropiat. Spre nord dela capul podului Goriței obicinuitele încercări de înaintare dușmane s'au zădărnicit ca și toate de până acuma. Doi aviatori de ai noștri au aruncat bombe deasupra Arsierorei.

Comunicatele comandai militare superioare italiene înregistrează multe succese. Astăzi, jumătate an după declararea războiului fostului nostru aliat, putem statui, că toate pozițiile noastre de apărare dela început de pe întreg frontul, la Isonzo după al patrulea combat, le-am ținut cu vitejie și le stăpânim și azi. Dela începutul luptelor ce bătutue la sudvest, dușmanul nici măcar apropia nu se poate de planurile pe cari opera să le ocupe la cel dintâi pas. Dimpotrivă, în cursul războiului de până acuma a pierdut jumătate milion de soldați, morți și răniți.

Pe frontul sudostic: La cursul de sus al Dvinei, trupele austro-ungare atacă pozițiile muntenegre în valea Kozavei și d'acici spre nord. Un batalion austro-ungar a intrat în Priepolie. Luptele de pe Câmpul mierlei se desfășoară favorabil. Trupele noastre înaintate în valea Ibarului, la 6 km. spre nord de Mitrovița, și cele germane la depărtare de jumătate zi de Pristina sunt în lupte. Bulgarii înaintoază peste Zegovat-Planina.

Berlin, 23 Noembrie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: In diferitele puncte a liniei de luptă, activitatea violentă de artilerie favorisată de timpul senin, s'a continuat. Două explozii a dușmanului, date în Bois de Pretre au rămas nereușite. In Aure din Champagne un biplan francez a căzut în urma unui combat aerian.

Pe frontul oriental: Evenimente de seamă nu sunt.

Pe frontul din Balcan: Spre nord și nord-est de Mitrovița și Pristina am respins dușmanul, am făcut prizonieri 1500 soldați și am luat 6 tunuri. Armata bulgară combatantă la sud-est de Pristina, înaintoază cu isbândă și anunță că au făcut pradă de război 8000 Sârbi, 22 mitraliere și 41 tunuri.

Flota împătritei-înțelegeri în porturile Greciei.

Atena în orele hotărîrii supreme!

Blocada comercială a Greciei. — Flota împătritei-înțelegeri la Malta și în porturile grecești. — Zonă neutră cerută de Englezi. — Înțelegerea a repercutat un succes deplin. — Presa rusă amenință. — Diadohul grec inspecționează fortificațiile dela Karaburnu. — Desmintirea acordului greco-bulgar.

Arad, 24 Noembrie.

Lui „Corriere della Sera” i se anunță din Atena cu datul de 20 Noembrie noaptea: În cercurile politice și în ale populației domnește o mare agitație. Telegramele corespondenților ziarelor din străinătate sunt supuse unei cenzuri severe și astfel trimiterea amănuțelor este foarte mult îngreuiată. Impresia generală e, că *Grecia se află în ajunul unor evenimente grave*. Pe străzi circula patrula de soldați în grupuri de câte 4—8 oameni provăzuți cu cartușe de războiu.

În cercurile diplomatice se colportează șovonul, că *Anglia cere garanții formale Greciei, că va manifesta o atitudine hotărît binevoitoare față de trupele sârbe și față de trupele Înțelegerii*. În această privință guvernul elin e condus de cele mai bune intențiuni pentru a nu atrage represalii contra sa din partea puterilor împătritei-înțelegeri.

Guvernamentalul „Embros” spune că în vreme ce ministrul francez d. *Denys Cochin* s'a declarat mulțumit de răspunsul regelui, Anglia, dimpotrivă, nu se mulțumește cu o neutralitate binevoitoare din partea Greciei, adevărat de a se putea retrage trupele Înțelegerii pe teritor grecesc, ci ea pretinde să poată întrebuinta teritoriul grecesc ca bază de operațiuni de războiu, să se poată trage aci, să se reconcentreze, pentru ca necontent să poată ataca trupele bulgare-germane-austro-ungare.

„Embros” adaogă, că de sigur guvernul grec va protesta contra acestei pretențiuni. Grecia mai bucuroasă cedează de bună voie teritoriul său în scopul amintit, decât să fie forțată a-și părăsi neutralitatea.

Ziarele engleze se arată foarte mulțumite cu blocada proclamată contra coastelor Greciei. Aceste ziare spun, că această măsură este numai o părțică din ceea ce poate Înțelegerea să facă în Mediterana. *Blocada va stânjeni comerțul Greciei*.

„Temps” anunță, că la Malta se află o numeroasă flotă de încrucșetoare, compuse din unități engleze și franceze.

O știre din sursă italiană întregeste această telegramă spunând că și vasele italiene sunt gata la Malta.

După informațiile ziarelor italiene din Mi-

lano, 3 vase de războiu engleze încrucșează în fața portului grec Patras, iar 2 cuirasate franceze au intrat în portul Hermopolis, spre răsărit dela Atena. În fața Salonului încrucșează 9 vase engleze și franceze.

Lui „Times” i se anunță din Atena, că flota împătritei-înțelegeri controlează cu multă severitate în Mediterană și în Marea Egeică vasele sub pavilion grecesc.

Se anunță din Salonic, că lordul *Kitchener* a sosit aci venind dela Atena. În Salonic s'a întâlnit cu ministrul francez *Denys Cochin* și cu generalul *Sarrail*. Din Salonic *Kitchener* însoțit de aceștia a plecat la frontiera grecească, unde *Kitchener* va face o revistă a trupelor franco-engleze, cari pleacă spre *Monastir* și spre *Strumitza*. De aci ei se vor întoarce la Salonic, unde vor lua măsuri în conformitate cu răspunsul guvernului grec pe care îl așteaptă aci.

Ziarului berlinez „Lokalanzeiger” i se anunță din Geneva: La ministrul de externe din Paris se crede că guvernul grec va accepta cererea lui *Kitchener* relativ la designarea unei zone neutre spre sud.

După o telegramă din Atena a ziarului parisian „Petit Parisien” diplomația Înțelegerii a obținut un deplin succes în Grecia.

Ziarul de mai sus nu amintește amănunțele acestui succes și nici modul de rezolvire al crizei grecești.

Presă rusească continuă amenințările la adresa Greciei. Astfel, „Ruskoe Slovo” tratează la loc de frunte ideea de a se lua Greciei toate insulele, în cazul când aceasta nu ar opri armatele germane în urmărirea trupelor Înțelegerii pe teritoriul Greciei.

Ziarele grecești anunță, că diadohul (moștenitorul de tron) *George* al Greciei însoțit de unchiul său prințul *Andrei* pe bordul torpilorului-vânător „*Nea Venea*” a plecat la îmbucătura *Vardarului*, pentru a inspecționa fortificațiile dela *Capul Karaburnu*. Diadohul a trecut în revistă corpul de geniu al armatei dela Salonic.

Un ordin al ministrului de războiu al Greciei permite intrarea în armata grecească a supușilor străini, cari în războiul balcanic au luptat în rândurile armatei eline.

Consulatul Greciei din Roma desminte știrea vestind existența unui acord greco-bulgar, afară de acordul dela 27 Octombrie n. în privința cumpărării a 10 mil tone de cereale și a folosirii de 40 vagoane bulgare.

l'a chemat apoi în altă direcție și munca rodnică începută de el, n'a mai fost continuată de nimenea.

Ce deosebită ar fi atitudinea Chinei față de politica expansivă a Japoniei dacă ar dispune de armată! Sperăm însă, că în curând China va învinge dificultățile acestea și atunci, un alt viitor o așteaptă!

Un stat bogat și populația căruia este activă, nu poate să se nimicească cu desăvârșire.

Rușii pregătesc ofensivă dinspre Basarabia.

Mari concentrări de trupe rusești în Basarabia. — Tunuri japoneze în Basarabia. — Tarul în Reni. — Generalul Kuropatkin comandantul armatei de operațiune contra Bulgariei.

Arad, 24 Noembrie.

După informațiunile din isvor particular și care corespund cu ale ziarelor, concentrările de trupe rusești în părțile sudice ale Basarabiei, continuă. Cifrele ce se indică sunt până la 300 mii de oameni.

Până acum nu se vede clar ce scop urmărește comandamentul rusesc cu concentrarea unei armate în Basarabia. Ideea unei treceri prin Dobrogea împotriva Bulgariei, ori prin Moldova împotriva Ungariei, trebuie considerată ca aventurioasă, după ce guvernul român a declarat în mai multe rânduri că el se va opune cu armele în mână unei violări a neutralității României. Posibilă ar fi, însă nu tocmai probabilă, o expediție contra coastei bulgare, la *Varna* și la *Burgas*.

Și dela Odesa se raportează de curând concentrări de trupe.

Cu toate aceste știri, pare sigur că pentru moment Rușii nu sunt în stare de a forma la vre-un punct al imperiului o armată mare nouă, capabilă de a opera, fără a slăbi într'un mod simțitor frontul lor apusean.

Din Cernăuți se anunță, că concentrarea trupelor rusești continuă. Mereu sosesc trenuri cu noi trupe proaspete.

„Vossische Zeitung” primește următoarea știre din București: Ziarele rusești de aci sunt informate că țarul și moștenitorul rus au sosit cu o numeroasă suită la Reni, ca să treacă în revistă armata destinată să lupte împotriva Bulgariei. În Reni, după cum se vesteste, se află o armată de 80,000 oameni, în Ismail de 70,000 și în Odesa de 200,000 oameni. Armatele aceste stau gata de plecare perfect echipate și din faptul acesta se conchide, că ele vor fi trimise în cel mai scurt timp în Balcani așa că în neîmijocita apropiere a frontierei române se poate aștepta desfășurarea unor noi evenimente.

Călătorii cari sosesc din Basarabia la București spun că la Odesa au sosit 100 tunuri japoneze, cari au fost așezate la granița Basarabiei și României.

Lui „Pester Lloyd” i se anunță din București: Tarul și moștenitorul au sosit ieri dimineață la Reni. A făcut mare senzație faptul că ministrul rus la București, *Koziel-Poklevski* nu s'a dus la Reni, la întâmpinarea țarului, câtă vreme ministrul sârb a fost acolo. Circulația de vapoare a fost suspendată pe ziua întregă. Vaporul român, când a trecut pe lângă Reni, a fost însoțit de două canoniere rusești. În vagonul țarului a avut loc un dejun la care au fost invitați notabili din Reni. Ziarul „Inainte” scrie că Rusia nu va face în timpul cel mai apropiat nici o întreprindere împotriva Bulgariei. Guvernul român în nici un caz nu va permite trecerea trupelor rusești peste teritoriul României.

Din Chișineu se anunță că generalul *Kuropatkin*, fostul general în războiul ruso-japonez a sosit acolo. Generalul *Kuropatkin* a pe-

Politica lui Juansikaj.

Arad, 24 Noembrie.

După toate probabilitățile președintele *Juansikaj* are să fie încă anul acesta împăratul Chinei. Aceasta probabilitate este confirmată de scrisoarea generalului suedez *Munthe*, care este sfetnicul militar al republicii chineze, și ocupă o poziție foarte respectată în armata chineză. „*Aftenposten*” comunică unele pasagii din această scrisoare:

Juansikaj niciodată n'a fost aderentul republicii și nici n'a avut încredere în viitorul acesteia. A fost mai mult luptătorul ideii înființării unui stat constituțional. Însă șefii revoluției din 1911 au avut dorința hotărîtă a republicii și *Juansikaj* n'a voit să contrazică celor puternici. În cursul anului 1911 putea deja să

fie împărat, și mai mult încă în revoluția din 1913, știa însă că n'a sosit încă momentul.

Președintele *Juansikaj* — scrie generalul *Munthe* — nu s'a ocupat niciodată de privilegiile proprii ci muncește numai pentru interesul țării și a populației.

În China trăim timpuri grele și trebuie să purtăm consecințele păcatelor vechei dintastii omise în deosebi pe terenul honvezimei. Armată și flotă nu se poate crea într'o clipă. Situația financiară a statului se îmbunătățește din zi în zi, cu toate acestea va mai trebui multă vreme, pentruca guvernul să-și poată plăti datoriile din străinătate și să dispună de sumele necesare dezvoltării și organizării armatei și a flotei.

La 1904, când *Juansikaj* era vice-rege în *Pecili* a înființat șase diviziuni cu șaptezeci și două mii de oameni. Activitatea lui *Juansikaj*

trecut scurt timp în Chişineu plecând pe frontul basarabean, ca să preia comanda supremă asupra trupelor ruseşti concentrate acolo.

Ziarul parisiian „Matin” e informat că generalul Kuropatkin a fost numit comandant al forțelor ruseşti, cari vor lupta împotriva Bulgariei.

Războiul european.

Atac anglo-belgian contra Africii orientale.

Paris. — „Tems” anunță din Le Havre: Din isvor oficial se anunță că trupele belgiene din Congo aliate cu trupele engleze din tîutul Uganda și Equatoria au început să amenințe Africa orientală germană din direcție nordică și vestică. În același timp un detașament de războiu compus din voluntari englezi și buri din Rhodesia, Transvaal și statul Orange, s'apropie de către sud spre Africa orientală germană, care va fi împrejmuită cu graba. Din cauza depărtărilor enorme și dificultățile transiului de material, reclamă oarecare timp realizarea acestor întreprinderi pornite contra celei din urmă colonii germane din Africa.

Londra. — Reuter. — Oficios. — În 3 Noemvrie un detașament anglo-francez a ocupat tîutul Tibati în Camerun. În 6 Noemvrie după lupte desparate apropiate, trupele britanice au ocupat vârful muntelui Canyon. Am înfrânt rezistența inamicului și i-am împrăștiat trupele. Rezultatul a fost multe muniții de războiu rămase în posesiunea noastră.

Comunicația Serbiei cu malul adriatic.

Milano. — Se poate constata, că comunicația telegrafică a Serbiei cu malurile albaneze ruptă în 23 Octomvrie este reconstituită. La San Giovanni di Medua sosesc din Serbia știri cu telegrafia fără sârmă, de unde apoi sunt expediate.

A treia linie de apărare în Belgia.

Stockholm. — Corespondentul lui Frankfurter Zeitung telegrafiază ziarului său: Colaboratorul din Rotterdam al lui „Novoje Vremja” scrie că în scopul construirii liniei a treia de apărare, Germanii pustiesc toate parcurile și pădurile. Toate spităurile belgiene sunt tixite cu soldați germani. Toți civilii născuți după anul 1859, comandamentul militar din Belgia i-a înrolat, fără deosebire dacă au fost în slujbă particulară sau în serviciul statului.

România sfătuită să cedeze în chestia Constantinopolului.

București. — Ziarul „Moldova” scrie: „Le Temps” vorbind despre refuzul nostru de a trece de partea împătritei-înțelegeri, spune că chestia Constantinopolului, care a hotărît pe Bulgari să se pronunțe contra celor patru puteri, nu ar putea lăsa pe România indiferentă.

Marele ziar francez recomandă României să cedeze în chestia Constantinopolului pentru a cumpăra dela Ruși, anume județe din Basarabia”.

„Le Temps” recunoaște deci că importanță au strămtorile chiar pentru Bulgaria, care deși are ieșire la marea Egee, totuși nu a putut tolera ca Rușii să se instaleze în ele, ar putea crede însă, că România în schimbul „unor anumite județe din Basarabia”, să renunțe la libertatea singurei căi, pe unde se scurge aproape întregul său export?

Dar la ce ne-ar folosi, — se întreabă „Moldova” — nu numai acele „anumite județe” dar chiar întreagă Basarabia, dacă libertatea economică, baza dezvoltării și chiar existenței ori cărui stat, ne va fi împiedecată?”

Rușii împrejurul orașelor Riga și Dünaburg.

București. — În urma știrilor din Petrograd Rușii își continuă concentrările trupelor în jurul Rigei și a Dünaburgului. Ofensiva corpului 12 de armată va fi comandată de Ratko Dimitriev. Generalul a declarat că va forța pe Hindenburg să se retragă. Ratko Dimitriev este comandantul armatei care va ataca armata ger-

mană în fața Rigei, iar în direcția Dünaburgului, o altă armată rusească orientează atacuri pe zi ce merge tot mai violente contra armatei germane de sub comanda generalului Below. Luptele d'aici se dau pe lângă foarte mari dificultăți de teren. Toată ofensiva este condusă de însuș generalul Ruskij. Se svonește că ofensiva din nord n'are decât scopul retragerii trupelor pentru ca să se atragă atenția unei mari ofensive pregătută în altă direcție.

Participarea italienilor în acțiunea din Balcani.

Roma. — „Popolo d'Italia” cere guvernului să dea explicații despre numărul și destinația trupelor italiene debarcate în Valona. Deoarece ziarele aliate au luat deja notă despre un corp și jumătate de armată italiană debarcată în Valona cu destinația în contra Bulgarilor, nu mai poate fi vorba de secret militar, iar popoului italian îi trebuiesc date amănunte asupra dispozițiilor luate de guvern în Balcani, în interesul său și al Serbiei.

Avantgardele în luptă la canalul Suez.

Basel. — Ziarelor elvețiene li se anunță din Atena: Cete de supuși greci au sosit din Egipt și spun că pe malurile canalului Suez iuptele dintre avantgarde au început și aviatorii fac sboruri de recunoaștere.

În Rusciuc se așteaptă atacul aviatorilor ruși.

București. — Din Rusciuc se anunță că autoritățile militare au luat dispozițiile diferitelor prezervative. Între sunetele tobelor s'a atras atențianea populației, să fie pregătută la atacurile aeroplanelor rusești, ordonându-se totodată, că seara la opt ore, toate luminile din oraș să fie stinse.

Zăpada îngreuiază operațiile în Caucaz.

Petrograd. — Pe frontul Caucazului de pe marea Neagră până la apa Arax au avut loc încăierări între avangărzi. Pe lacul Van un vas de războiu rus a bombardat pozițiile turcești din regiunea satului Akhtamara. În câteva sectoare ale frontului rus, stratul de zăpadă a ajuns să fie de 3 arșine.

Alegeri legislative în Liban?

Constantinopol. — Se anunță din Beirut că ordin a fost dat dependințelor de către mutesariful muntelui Liban de a face formalitățile necesare pentru alegerile legislative. Libanul va fi reprezentat în Camera otomană pentru prima oară. Se evaluează la 5 numărul deputaților cari vor fi aleși. Formalitățile cari sunt pe cale a se face constituiesc primul pas făcut de Liban în viața legislativă a Turciei.

Conferența economică a puterilor centrale.

Viena, 22 Noemvrie.

Sâmbătă s'a terminat consfătuirea societăților economice centraleuropene, care a avut loc în palatul Curții de revizuire a Compturilor. Prințul Ernest Günther din Schleswig-Holstein, care a prezidat la aceste consfături, folosindu-se de prilejul de a petrece în Viena a avut mai multe întrevederi cu Clubul Jockey, cu ambasadorul german Tschirschky și ministrul bavarez TuCher, cu cari a discutat mai multe chestii economice pendente. Prințul Ernest Günther e fratele împărătesei germane și cumnatul prințului Leopold de Coburg.

Prințul Günther a descins la palatul familiei Coburg și aci a primit pe consilierul intim Sieghart, guvernorul institutului de credit fonciar austriac și pe profesorul Friedjung, istoric austriac, apoi pe baronul Plenert, președintele Curții de Compturi austriece și pe consilierul intim Dr. Baernreuther.

Cu prilejul acestor consfături s'au discutat mai cu seamă chestiile conferinței economice centraleuropene și valuta. Rezultatul consfătuirilor vor fi cuprinse într'un memorandum și vor fi prezentate guvernelor german, austriac, ungar și bulgar. Chestia apropierei economice între Germania și Austro-Ungaria nu a fost discutată cu acest prilej.

„Fremdenblatt” scrie despre conferința societăților economice centraleuropene: Directorii societăților economice germane, austriece și ungare își vor continua consfătuirile la sfârșitul acestei luni în Drezda. La consfătuirile din Drezda vor lua parte camerele comerciale și industriale, societățile economice și membrii parlamentului german fără deosebire de partid și tot așa vor fi reprezentate camerele comerciale mai de seamă și întreprinderile mari industriale din Austria, precum și corporațiunile de bransă din Ungaria. La aceste consfături se va discuta mai cu seamă modalitățile realizării unei apropieri politico-comerciale, celor mai mari favoruri și normări uniforme a comerțului extern.

Orașul Drezda va face o întimpinare sărbătorească delegaților, cari vor sosi la aceste consfături.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 24 Noemvrie 1915.

Aviz colaboratorilor noștri.

Deoarece în urma războiului personalul nostru tehnic s'a redus foarte mult și fiindcă orice se tipărește în „Românul” are să treacă prin cenzură, ceea ce reclamă timp considerabil, rugăm onorații noștri colaboratori, ca lucrările lor pentru numărul de Crăciun al acestui ziar să binevolască a le trimite la adresa dlui V. Goldiș cel mult până în 10/23 Decemvrie, căci orice lucrare, ce va sosi după acest termen, va fi imposibil să apară în acel număr.

INROLAREA GLOTAȘILOR. Numărul de azi al ziarului oficios comunică acea publicație de înrolare, în vigoarea căreia glotașii născuți la anii 1892, 1893, 1894, și cei din anii 1878—1890 și asentați la cele din urmă asentări, au să se prezinte la comanda de honvezi, sau cea imp. reg. arătată pe actul de legitimație al fiecărui glotaș, la 6 Decemvrie 1915. Dintre cei cari ar trebui să se înroleze în Ujvidék, cei împărțiți în armata comună au să se prezinte la comanda imp. reg. staționată în Cinci-biserici (Pécs), iar cei împărțiți la honvezime, în loc să se prezinte în Ujvidék, vor fi înrolați în Szabadka la comanda reg. 6 de honvezi.

Consiliu de miniștri. Din Budapesta se anunță: Sub prezidiul prim-ministrului contele Stefan Tisza și participarea tuturor miniștrilor de resort, ieri d. a. la 5 ore s'a ținut consiliu de miniștri. Procesul verbal a fost condus de consilierul ministerial Alfred Lazar Drasche.

**PENTRU „ALBUMUL DECO-
RAȚILOR ROMÂNI”**

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnic fotografiile vitejilor noștri și informațiunile necesare (locul nașterii, regimentul, vârsta și faptele răsplătite cu medalia respectivă).

Moarte de erou. Inregistrăm cu părere de rău trista veste despre trecerea la cele eterne pe câmpul de luptă din Galiția a prim-contabilului băncii „Agricola” din Sebeș, *Enea Medeanu*, decedat în 3 Noembrie a. c. Răposatul dela începerea războiului, întâi cu rang de cadet-aspirant, apoi ca sublocotenent, a servit la regimentul 23 de honvezi, luând parte la mai multe bătălii și distingându-se prin ținuta și vitejia sa. Pe răposatul îl jelește tânăra și nemângăiata lui soție, Victoria, nasc. Bena, cu care a încheiat căsătorie abia cu 2 luni înainte de izbucnirea războiului, îl jelește neconsolatul său tată, venerabilul protopresbiter al Sebeșului *Sergiu Medean*, al cărui fiu mai mare era răposatul, apoi frați și surori și numeroase rudeni. Odihnească în pace!

Socialiștii spanioli pentru împătrita-înțelegere. Partidul social-democrat din Spania acum își ține congresul la Madrid, și după cum reiese din corespondențele lui „*Humanité*” este cu totul de partea Ententei. Congresul adevărat a votat un proiect în care se aruncă responsabilitatea războiului asupra capitalismului, în același timp însă constată vina imperialismului austro-ungar-german și și exprimă părerea că *învingerea imperialismului ar fi defavorabilă socialismului*. Ce privește pacea, congresul e de părere că *trebuie așteptată împătrirea potrivită pentru o pace favorabilă clasei muncitorilor și umanității*, pentru că *o pace prematură și grăbită ar fi în detrimentul intereselor civilizației și a progresului*.

Printr-o telegramă deputatul socialist *Iglesias* aduce prinos memoriei lui *Jaurés*, iar partidului independent al muncitorilor englezi și-a exprimat condoleanțele din prilejul morții lui *Keir Hardie*. Au trimis telegrame de felicitare lui *Liebknecht*, *Clare Zetkin* și *Rosei Luxemburg*, acestor conducători ai socialiștilor germani antirăzboinici.

Congresul s'a terminat cu vorbirea deputatului socialist *Iglesias*. Cuvintele de preamărire la adresa împătritei-înțelegeri au fost primite cu vii aclamări.

† Patriciu Pop, fost cantor-învățător în Sighetul-Silvaniei, petrecând 14 luni pe câmpul de luptă, în anul etății al 29-lea și al 10-lea de activitate cantor-docențială, conducându-și ca caporal al comp. II-a din reg. ces. și reg. de infanterie nr. 51, plutonul împotriva dușmanului de pe frontul Isonzo, lovit de glonț dușman în 23 Octombrie d. m. la 2 ore, a murit moarte de erou întru apărarea patriei și a tronului. Să-i fie somnul lin și memoria neuitată!

Ancheta în afacerea „Anconei”. Ambasadorul american din Roma *Nelson Paget* a sosit la Neapoli, unde din incredințarea guvernului din Washington va lua proces verbal despre mărturisirile călătorilor salvați de pe „*Ancona*”.

Moartea romancierului francez Paul Hervien. Din Paris sosește știrea că la finea lunii Octombrie a murit acolo celebrul dramaturg și romancier Paul Hervien. Operile lui de seamă „*Peints par aux-memes*”, piesele de reputație mondială „*La loi de l'homme*”, „*Les Tennailles*” ș. a. au fost traduse în toate limbile și jucate pe toate scenele mari. În urma activității sale literare la 1900 a fost ales membru al academiei franceze. Este interesantă o caracterizare a lucrărilor sale spusă de el însuși: „Germanii mă găsesc prea leger, Francezii prea serios.” Subiectele generale din piesele lui, tratează psihologii feminine.

Moartea lui Henri Bauer. Un om de litere francez apreciat ca celebrul critic dramatic și muzical, Henri Bauer a murit zilele trecute la Paris. Ani de-arândul a avut influență hotărâtoare la ziarul „*Echo de Paris*”, pe care a trebuit să-l părăsească din cauza afacerii Dreyfus. Bauer moare în vârstă de 70 de ani.

Churchil major de husari englez. D. Churchill a plecat Joi în Franța, pentru ca să se prezinte la regimentul lui de husari „*Queens own Oxfordshire*”. D. Churchill are rangul de major.

Cadoul național al comandantului italian. Din Lugano se telegrafiază: Ieri s'a deschis subscripția comisiei instituite cu scopul de a cumpăra casa natală a lui *Cadorna* și să o prezinte comandantului drept cadou din partea națiunii.

† Stegarul Ion Suciu. Ni se scrie din Sibiu: Încă unul dintre luptătorii, cari ar mai fi putut lupta și mâne: stegarul *Ion Suciu*. Avea un suflet ales, un neobosit avânt spre mai bine și o deosebită tărie de caracter. După o sbuciumată viață de student sărac — a fost înrolat și a luptat pe frontul sârbesc și italian.

Distincția cu medalia de argint și înaintarea la rangul de stegar nu a fost decât justa recunoaștere a ținutei lui de erou în fața dușmanului.

În plină tinerețe el cade în văile infernale dela Isonzo, cu singura mângăiere, că „naționalistul adevărat suferă împreună cu poporul său”!...

Pentru noi cari te-am cunoscut de aproape și te-am iubit, căderea ta e mai mult decât pierderea unui bun tovarăș de luptă... Tu ai dus împreună cu tine o bună parte din ceea ce ne dădea razim sufletului: amintirile din trecut și nădejile în viitor. De aceea te rugăm ca și de acolo de sus să ne trimiți în clipele când aducerea aminte a numelui tău ne sfășie inima de dor — mângăiere și întărire pe calea ce ne-ai arătat-o... — *Andrei Oțetea*.

Noua serie de ședințe a Dumei rusești. Corespondentul din Petrograd al ziarului „*Svenska Dagbladet*”, are informația că *Duma va fi convocată pentru 8 Decembrie*. În legătură cu această știre ziarul „*Rjeci*” amintește că direcția politică de mare influență vrea să mărginească activitatea Dumei la votarea bugetului. „*Rjeci*” arată că atitudine membrilor Dumei asupra posibilității disolvării parlamentului în cazul evenimintelor discuții prea violente, fapt ce totodată poate să dea arma în mâna acelora cari și acum încă vor să înfrâneze terenul de activitate al Dumei.

Consulul rus din Ușküb eliberat de Bulgari. Consulul rus *Troblev*, ajuns în captivitate bulgară cu ocazia ocupării orașului Ușküb guvernul i-a dat permisiunea să se reîntoarcă în patria sa.

A apărut o serie nouă din cele mai frumoase ilustrate cu porturi naționale românești (Bromargint, cenușii). De prezent sunt numai matt, iar peste 3—4 săptămâni vor fi și colorate. O serie de 25 bucăți costă cor. 5.— + 35 fil. porto recomandat, 100 bucăți franco cor. 14.—

De vânzare la Librăria „Concordia”, Arad, str. Deák Ferencz nrul 20.

x Ocaziune specială! Am reușit să cumpăr ieftin dela un renumit fabricant german un stoc de cele mai fine fabricate de piele și anume: reticule pentru dame și pungulițe pentru bani mărunți. În consecință sunt în situația a oferi on. mei mușterii toate aceste mărfuri cu prețuri convenabile. *Marele magazin Fischer, Arad*,

x Trăsuri pentru copil, Scăunele pentru copii, jucării dela cele mai ieftine până la cele mai fine, apoi elegante reticule pentru dame, garnituri pentru călătorie, manici și garnituri de pieptare și tot felul de cadouri, obiecte pentru soldați etc., asortiment foarte bogat la Hegedüs Gyula, Arad, bulevardul Andrassy nr. 16.

x Pieptare (sweter) din păr de cămilă, pantaloni, velințe, tricote, tricote de mătăsă de hârtie, ciorapi de păr, mănuși și tot felul de obiecte pentru iarnă, pardesiuri de gumă, pălării elegante, cravate, albituri etc., în asortiment bogat, cu prețuri foarte ieftine în prăvălia de modă pentru bărbați „Chic”, Arad, bulevardul Andrassy nr. 16.

Ultima oră.

RĂZBOIUL INTRE ITALIA ȘI GERMANIA.

Roma. — „*Stampa*”, oficiul lui Giolitti, scrie, că în urma scufundării vasului *Ancona* de către submarinele germane, Italia se consideră în războiu cu Germania.

Milano. — Peste câteva zile Italia va declara războiu Germaniei. Partidul intervenționist italian face mare agitație pentru declararea războiului.

EXPEDIȚIA ENGLEZĂ ÎN COLONIILE GERMANE DIN AFRICA-CENTRALĂ

Johannisberg. — Generalul *Smiths* a fost numit comandantul unei armate de 25.000 oameni, cu

care să ocupe coloniile germane din Africa-centrală.

LIMBA GREACĂ INTERZISĂ ÎN BELGIA.

București. — „*Seara*” publică următoarea telegramă oficială din Amsterdam: Administrația germană din Belgia a interzis expedierea oricărei corespondențe în limba greacă. A fost confiscată toată corespondența adresată Grecilor din Belgia. Corespondența se va scrie de acum în nemțește sau franțuzește.

ASTĂZI SE AȘTEAPTĂ LA PARIS RĂSPUNSUL GUVERNULUI GREC.

Geneva. — Pentru azi se așteaptă la ministerul de externe din Paris răspunsul guvernului grec la nota împătritei-înțelegeri. Se sunește, că textul notei grecești ar fi următorul:

— Cu toate amenințările împătritei-înțelegeri Grecia nu recunoaște existența motiveilor de a începe ostilitățile contra puterilor centrale, precum și în contra Turciei și a Bulgariei. Grecia se declară aplecată să-și retragă trupele din teritoriul denumit de către lordul *Kitchener*.

Se asigură că acest răspuns nu va mulțumi cercurile guvernului francez, intrucât o lărgire a teritoriului de operațiuni nu oferă deloc avantajii de ordin militar.

SĂRBIÎ NĂZUIESC SĂ SE ÎNTĂLNEASCĂ CU ALIAȚII LA PRILEP. — SĂRBIÎ AU REUȘIT SĂ SE RECONCENTREZE.

Budapesta. — Se comunică dela cartierul presei: Ultimul plan al Sărbilor a fost că trecând prin Vrania să înainteze spre Ușküb. Acest plan de rupere a frontului nereușind, Sărbii năzuiesc acum în mare grabă să ajungă la Prizrend, pentru a ajunge pe aci în Albania. Ei plănuiesc adevărat să se întâlnească cu trupele aliaților.

Sunt semne, că Sărbii au reușit să-și reconcentreze cele mai bune trupe, din cari au scos pe soldații de clasa a treia, iar în vreme ce grosul armatei condus de ofițeri activi a fost trimis spre mlazăzi, soldații din contingentul al treilea este încredințat cu acoperirea retragerii.

OFENSIVA GERMANĂ ÎN RUSIA.

Petrograd. — Agenția *Westnik* publică următorul comunicat oficial rus: În genere pe întreg frontul de vest nici o schimbare. În regiunea șoselei spre Mitau, la sud-vest de Olai, în noaptea spre 17 Noembrie n. Germanii au trecut la ofensivă, dar au fost respinși de focul mitralierelor noastre. În regiunea tranșelor germane părăsite, lângă lacul *Sventen*, la vest de *Dvinsk*, multe cadavre de Germani zac neîngropate. Pe frontul lacurilor *Driviaty* și *Boghiksfiole* artileria adversară a desfășurat pe alocurea un foc foarte intens. Pe țărmul stâng al *Styrului* în regiunea căei ferate *Sovel-Karny*, inamicul a început la 16 Noembrie ofensiva, începând dela *Medvegie*, în direcțiunea *Novopodschrevitchi*, dar a fost oprit de focul nostru. Pe frontul *Caucazulului* nici o schimbare.

Redactor responsabil: **Constantin Savu**.

Semințe de curcubetă

(dovlece, luda) în orice cantitate cumpăr cu cel mai mare preț al zilei, plătite în bani gata. Ofertele sub deviza »Semințe de curcubetă« să se trimită la administrația ziarului »*Românul*« în Arad.

ANUNȚ.

Se caută pentru complinirea postului de cassar pe durata războiului, o persoană destoinică. Locuință: o chilie în edificiul institutului cu luminat și încălzit stă la dispoziție. Reflectanții să-și comunice condițiunile de salar. Postul se poate ocupa imediat. Preferiți reflectanții cu studii comerciale.

»SĂTMĂREANA«

institut de credit și economii.

Seini—Szinérválja.

(Sa 2853—8)

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA”

: SOCIETATE PE ACȚII. :

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1|a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocațiale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

**Executare
promptă. :**

**Prețuri :
moderate :**